

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Georgikon Campus
Vidékfejlesztés és Fenntartható Intézet
Vidékfejlesztési agrármérnök alapképzési szak

Egy adott mezőgazdasági vállalkozás tevékenységének gazdasági elemzése

Készítette: Fekete Márk

Vidékfejlesztési agrármérnök, alapképzés (Bsc), állami ösztöndíjas, nappali képzés

Vidékfejlesztés és Fenntartható Intézet

Belső témavezető: Dr. Vajdáné Dr. Szabó Ildikó, docens, Vidékfejlesztés és Fenntartható Intézet

Dolgozatom témája a mezőgazdasági termények, azaz a kukorica és a búza költség- és jövedelemhelyzetének vizsgálata egy konkrét vállalkozáson keresztül. Ez a vállalkozás a Bácsai Zrt. 9030 Győr, István király út 6 bejelentett székhellyel és több telephellyel rendelkezik. A vállalkozás 1970 óta van jelen a mezőgazdaságban, növénytermesztésben. Azóta több vállalkozási formán és néven keresztül jutott el a mai néven működő Zrt.-ig. A vállalat termelés struktúrája növénytermesztésből, állattenyésztésből, kereskedelemről és szolgáltatásból épül fel, én ezek közül a növénytermesztési ágazatot vizsgálom. A szakirodalmi áttekintésben részletesen foglalkoztam a hazai mezőgazdasági teljesítményről, ezen belül a termények mennyiségi mutatóiról, vetésterületekről és a termésátlagok alakulásáról. Foglalkoztam az országos átlag termelői árak alakulásával és a közvetlen támogatások mértékével, ugyanis ezek fontos szerepet kapnak szakdolgozatomban. Természetesen dolgozatomban rövid ismertetést adtam a terménybiztosításokról, az éghajlati tényezőkről és a piac alakulásáról. A dolgozatban a vizsgálatot 2019 és 2022 közötti évek

adataiból végeztem. A Zrt. által biztosított főkönyvi számlalapok és az általuk megadott termésmennyiségi- és vetésterületi adatokból készítettem számításaimat. Majd a későbbiekben a már említett országos átlag termelői árakkal tudtam jövedelemi adatokat számolni. A vizsgált eredményeket táblázat és diagram formájában is szemléltettem. Tehát a fókuszban a termelési költségek, a jövedelem alakulása és a támogatások hatása áll, amelyeket szorosan befolyásoltak az inputárak és az időjárási tényezők, különösen az energia költségek, amelyek az évek során jelentős emelkedést mutattak, tükrözve az inflációs hatásokat is. Először a költségek alakulásáról és a költség összetételről esett szó. A költségek egyik legmeghatározóbb eleme a segédüzemi kiadás mindkét kultúránál. Búza esetében 2019-ben 36 millió Ft míg kukorica esetében 49 millió Ft volt, és folyamatos növekedést követően 2022-re elérte a 45, illetve 62 millió Ft-ot. A mezei leltár és az anyagköltségek szintén fontos tételek voltak, az anyagköltség a kukorica esetében volt nagyobb; például 2019-ben 72 millió Ft-ról indult, majd 2021-ben 51 millió Ft-ra csökkent, jelezve a költséghatékonyabb működést, viszont 2022-re 60 millió Ft-ra emelkedett. Búza esetében a mezei leltár költsége 2021-re érte el a legnagyobb összeget, mintegy 46 millió Ft-ot, azonban 2022-re megfigyelhető a csökkenés. A szolgáltatási költségek esetében a növénybiztosítás költsége dominált, búza esetében körülbelül 77 kukorica esetében 81% -át adta a szolgáltatási költségeknek. A segédüzemi költségek között a szárító üzem kapott kiemelkedő szerepet, ez a búzánál csupán 3-6 millió Ft, de a kukorica esetében 8-24 millió Ft-ot jelent. A vállalat 2020-ban csatlakozott az Agrofil termelői klubhoz, amellyel céljuk volt, hogy marketing mentesen megkapják a valódi hasznot hozó információkat a termelést segítő inputanyagokról. Elmondásuk szerint ezen információk hatására a műtrágya éves felhasználását három év alatt felére csökkentették, úgy, hogy a termésátlag nem változott drasztikusan az időjáráshatást kivéve. Az eddig kiszámolt költségekből, valamint a termésátlag és az átlagos termelői ár adataiból könnyen tudtam jövedelem számításokat végezni. A jövedelem alakulása a búza esetében 2019-ben veszteséges volt, mintegy 9 millió forinttal, amely részben a nem megfelelő üzemi méret és a területi bővítéssel járó kihívások eredménye lehetett. Az évek során a jövedelem javulni kezdett: 2021-ben elérte a csúcserőket, több mint 114 millió Ft-tal, amit az országos átlagnál jobb termésátlag is támogatott. 2022-ben, bár az időjárás okozta károk rontották a hozamokat, a vállalatnak így is sikerült mintegy 70 millió Ft jövedelmet realizálnia, amelyet a támogatások tovább növeltek, 140 millió Ft fölé emelve az összebevételeket. A kukoricatermelés szintén nagy ingadozásokkal járt a jövedelem szempontjából. 2019-ben a vállalat veszteséget könyvelt el. A csúcsev 2021 volt, amikor a jövedelem közel 198 millió Ft-ra nőtt, amit a kedvező piaci árak és a termésátlag emelkedése

is segített. Az időjárási tényezők miatt azonban 2022-ben a jövedelem ismét csökkent, de a támogatásokkal kiegészítve még mindig megfelelő szinten maradt, biztosítva a stabil működést. A fentiek alapján a Bácsai Zrt. jövedelmezősége mindkét kultúra esetében szoros kapcsolatban áll a támogatásokkal és a termelési költségek optimalizálásával. A támogatások nélkül a cég 2019-ben és 2022-ben is nehezen tudott volna nyereséget elérni, az utóbbi évben főleg különösen az időjárás okozta kihívások miatt. Ezen tények ismertetése és az eredmények bemutatása után dolgozatomat a következtetések és javaslatokkal zártam.